

Mijn broer stond achter mij

Mijn broer stond plotseling achter mij,
tikte op mijn schouder en zei:
'ik ben dood'

hij verdween, ik weet niet waarheen,
maar even later stond hij daar weer en vroeg:
'je gelooft me toch wel?'
'ja,' zei ik, 'ik moet wel'

hij verdween opnieuw,
maar hij was nog niet weg of hij stond er wéér,
'ik ben het echt,' zei hij, 'echt dood'
'ja,' zei ik, 'ik weet het, je bent echt dood'

het was op een ochtend in maart,
de zon scheen, er zaten knoppen aan de prunus en
de kastanje,
een hond blafte
en weer stond hij achter mij,
ik mocht mij niet omdraaien en niets meer aan hem
vragen,

niets meer tegen hem zeggen, zelfs niet meer aan hem
denken,
en als hij iets zei, dan móést ik het doen

hij bleef daar staan, mijn broer,
hij was niet dood.

De seringenboom

Mijn broer was de seringenboom achter in onze tuin.

De seizoenen kwamen en gingen.

Hij ging dood en werd weer levend, liet mij de as zien waaruit hij herrees, maar ook de steen op zijn graf, waarop stond: Hij ruste in vrede...

Mijn broer en vrede... Als het oorlog was en ze wilden vrede sluiten, moesten ze in elk geval mijn broer erbuiten laten.

Op een dag in september bleek er een perzik aan hem te groeien.

Mijn moeder was jarig.

Vol verbazing stonden de gasten om hem heen.

De notaris – ik zal zijn naam niet noemen, hij was een wijd en zijd bekende intrigant, die talloze mensen over de rand van een afgrond had geduwd, zodat ze zelf niet hoefden te springen, zoals mijn moeder zei – zette zijn bril op, bekeek de perzik van dichtbij, deed een stap achteruit en zei: ‘Als er aan een seringenboom een perzik groeit is het geen seringenboom.’

Alsof hij dat kon weten, die kale notaris, die perverse flessentrekker en rokkenjager, met die enorme, nog

gestaag in omvang toenemende pukkel die, zoals mijn moeder zei, zijn neus ontsierde, maar ook zijn ware aard toonde en waar ik mijn ogen nooit van af kon houden.

Maar iedereen leek het met hem eens te zijn.

Ik stond daar ook. Ik was zes. Ik kon al lezen.

Ik zei: 'Het is mijn broer.'

Ze hadden daar geen weerwoord op.

Als het om mijn broer ging kon alles.

Jasper

We hadden een hond. Jasper. Een grote hond.

Dat was voor mijn geboorte.

Mijn broer was zes jaar ouder dan ik.

Toen hij drie was maakte mijn moeder een zadel en teugels voor hem. Om op een kinderstoel te kunnen rijden.

Maar mijn broer spande op een dag, toen hij alleen met Jasper was, de hond in. Hij klom op zijn rug en reed zo door de kamer.

Hij riep: 'Vort! Vort!', wat hij de melkboer tegen zijn paard hoorde roepen.

Jasper vond het goed en sjokte gedwee de kamer rond met mijn broer op zijn rug. Hij vond alles goed wat mijn broer deed. Ook toen mijn broer een keer een stok had en hem daarmee op zijn flanken sloeg. Dan sjokte hij iets harder.

Hollen deed Jasper in de tuin en op het strand in Oostvoorne, niet met mijn broer op zijn rug.

Op den duur werd Jasper kwaadaardig tegen bezoekers. Hij gromde als er gebeld werd en blafte als er iemand binnenkwam, liet het bezoek zijn tanden zien.

Hij bewaakte mijn broer.

Op een keer beet hij in het been van de griffier van het kantongerecht. Een kleine, gebochelde man, die sigarenbandjes verzamelde, maar zelf niet rookte of dronk, en die getrouwd was met een vrouw die twee keer zo groot was als hij en die volgens mijn moeder een hoge c kon gillen als ze boos was. Er zat een scheur in zijn broek, maar hij bloedde niet.

Jasper moest weg. Een echtpaar een eind verderop aan de haven wilde hem wel overnemen. Ze hadden geen kinderen, hielden van breien en mens-erger-je-niet en kregen nooit bezoek. Het waren de braafste mensen die ze ooit had gekend, zei mijn moeder.

Vanuit onze tuin kon je Jasper horen janken, vertelde mijn broer.

Een enkele keer lukte het Jasper om door de voordeur naar buiten te glippen. Dan holde hij naar ons huis en drukte zijn neus tegen het raam, blafte zachtjes, net zo lang tot hij mijn broer zag. Dan sprong hij op, jankte, kwispelde en likte het glas waartegen mijn broer zijn hand hield.

Volgens mijn moeder huilde hij dan, zoals alleen honden kunnen huilen. Overmand door verdriet, zei ze. Die woorden gebruikte ze vaak, merkte ik later.

Jasper ging dood toen ik twee was. Ik kan me hem niet herinneren.

Mijn broer had dat zadel en die teugels nog. Soms

trok hij ze aan en liet mij op zijn rug zitten, sjokte zo op handen en voeten door de kamer.

Hij hield net zo veel van mij als Jasper van hem had gehouden.

De ladder

Mijn broer wilde alleen iets doen als het gevaarlijk was.

Alles wat niet gevaarlijk was vond hij saai.

Als hij ergens een bord zag met GEVAAR! ging hij eropaf. En als iemand hem dan waarschuwde: 'Dat is gevaarlijk! Niet doen!', wreef hij in zijn handen.

Hij brak zijn been, zijn arm, zijn sleutelbeen, viel gaten in zijn knie en zijn hoofd, en miste een vinger, die hij in een stopcontact had gestopt om te zien of hij ook aanging, net als de radio.

Op een dag wilde hij op het dak van de schuur achter in onze tuin klimmen.

Er was een ladder, maar die was te kort. Hij klom over de schutting en vond in de tuin van de burens nog een ladder. Met twee spijkers timmerde hij die aan de andere ladder vast.

Zo klom hij omhoog.

Maar de ladders klapten dubbel en hij viel met zijn hoofd omlaag op de tegels voor de schuur.

Het was op een zondagochtend om een uur of zeven. Ik weet het nog goed. Ik had een soldatenpakje gekregen en marcheerde daarin over het grasveld heen en weer.

Mijn vader en moeder sliepen nog.

Ik hoorde de klap en dacht dat er een kanon afging. Ik zag mijn broer liggen. Hij bloedde, stond op en ging naar binnen.

Hulde hij? Dat weet ik niet meer.

Hij had een hersenschudding en er was een tand door zijn wang gegaan. Hij moest zes weken in het donker liggen. Dat moest in die tijd nog als je een hersenschudding had.

Als ik uit school kwam ging ik naast zijn bed zitten. De gordijnen waren dicht. Maar als je gewend was aan het donker kon je toch lezen.

Mijn broer begon toen verhalen te schrijven over een hersenschudding. Hij las ze mij voor. De hersenschudding had zwarte laarzen, herinner ik me. En een zak vol handgranaten, die hij gratis uitdeelde. Hij trapte in een van die verhalen een handgranaat met zijn wreef in de rechterbovenhoek van een doel, waar hij ontplofte en van de keeper alleen één schoen overliet. De hersenschudding ging ook met een raket naar de maan, herinner ik me, en veroorzaakte daar een ontploffing die vanaf de aarde was te zien en met speciale apparaten ook te horen. Na een paar weken had hij zelfs een naam. Aai heette hij. Aai Hersenschudding. Hij bleek voor de geheime dienst te werken, als dubbelspion. Niemand wist dat.

Toen de zes weken om waren deed mijn broer nóg

gevaarlijker dingen. Hij sprong achterop rijdende wagens, hing aan dakgoten en kroop over vlieringen van bordkarton. Ik denk dat hij toen ook heel graag twee ladders met één spijker aan elkaar getimmerd zou hebben, maar dat zes nieuwe weken in het donker hem tegenhielden.

Als ik aan mijn broer terugdenk vind ik het een wonder dat hij niet voor zijn achttiende is doodgegaan.

Hij heeft zelfs één keer de deur van een elektriciteitshuisje met een breekijzer opengebroken. Om te zien wat er daarbinnen zo gevaarlijk was, zei hij.